

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПСИХОЛОГІЯ МЕНЕДЖМЕНТУ

ID 6701

Шифр, назва спеціальності та освітній рівень	С4 Психологія (бакалавр)	Назва освітньої програми	Психологія (2025)
Тип програми	Освітньо-професійна	Мова викладання	Українська
Факультет	Факультет економіки та менеджменту (ФЕМ)	Кафедра	Каф. психології (ПС)

Викладач/викладачі

Сівчук Петро Іванович, старший викладач, [профіль на порталі "Науковці ТНТУ"](#)

Чорна Ірина Михайлівна, канд. психол. наук, доцент, Доцент кафедри психології, [профіль на порталі "Науковці ТНТУ"](#)

Загальна інформація про дисципліну

Мета курсу

Мета викладання дисципліни:
розкрити сутність та психологічну основу управління в цілому, психологічні закономірності управлінської діяльності, дати студентам знання, що застосовуються при вирішенні проблеми управління організацією та її членами. розкрити психологічні аспекти управлінських відносин, які формуються в процесі міжособистісної та міжгрупової взаємодії в організації, здійснити аналізу процесу управління, розкрити його зміст, структуру і психологічні компоненти. Досягнення визначеної мети передбачає ознайомлення студентів із загальною парадигмою, концепціями та науковими школами у структурі психології управління, прийомами використання методичного інструментарію цієї галузі в практичній діяльності майбутнього психолога, формування та розвиток таких особистісних та професійних якостей: цілеспрямованість, наполегливість та рішучість; здатність зосереджуватись на проблемі; енергійність, спроможність приймати відповідальні рішення.

Формат курсу

очний, дистанційний. змішаний

Компетентності ОП

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів компетентностей:

- інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів, та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов

- загальних:

ЗК 1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та професійної діяльності.

ЗК 3. Навички застосування інформаційних та комунікаційних технологій.

ЗК 8. Навички міжособистісної взаємодії.

- спеціальних:

СК 3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків (зокрема, в контексті організації заходів раннього втручання).

СК 12. Знання та розуміння функціональних обов'язків та специфіки діяльності психолога в різних установах.

СК 14. Здатність здійснювати психологічний супровід професійної діяльності фахівців різного профілю, реалізуючи відповідні психологічні інтервенції з метою підтримки ментального здоров'я, забезпечення індивідуального розвитку працівників та сприятливого соціально-психологічного клімату в колективі.

- за результатами вивчення дисципліни студент повинен продемонструвати такі програмні результати навчання:

ПР 1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.

ПР 2. Демонструвати розуміння закономірностей та особливостей розвитку і функціонування психічних явищ в контексті

Програмні результати навчання з ОП	<p>професійних завдань.</p> <p>ПР 9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання (зокрема, щодо організації заходів раннього втручання).</p> <p>ПР 14. Ефективно виконувати різні ролі у команді у процесі вирішення фахових завдань, у тому числі демонструвати лідерські якості.</p> <p>ПР 20. Сприяти професійному розвитку фахівців, завдяки психологічному супроводу.</p>
Обсяг курсу	<p>Очна (денна) форма здобуття освіти:</p> <p>Кількість кредитів ECTS — 4.5; лекції — 32 год.; практичні заняття — 32 год.; самостійна робота — 71 год.;</p> <p>Заочна форма здобуття освіти:</p> <p>Кількість кредитів ECTS — 4.5; лекції — 10 год.; практичні заняття — 8 год.; самостійна робота — 117 год.;</p>
Ознаки курсу	<p>Рік навчання — 3; семестр — 5; Обов'язкова (для здобувачів інших ОП може бути вибірковою) дисципліна;</p> <p>кількість модулів — 2;</p>
Форма контролю	<p>Поточний контроль: Тестові модульні контролю №1 і №2. Контроль і оцінювання участі на практичних заняттях курсу.</p> <p>Підсумковий контроль: екзамен</p>
Компетентності та дисципліни, що є передумовою для вивчення	<p>Дисципліни, що є передумовою для вивчення курсу:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Загальна психологія; - Соціальна психологія; - Психологія спілкування; <p>Соціологія;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Менеджмент і підприємництво.
	<p>Технічні засоби для демонстрування результатів навчання (ноутбук, проектор). Пакет програмних продуктів Microsoft Office 365</p> <p>Інформаційні ресурси</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. http://dl.tntu.edu.ua/login.php?course=426 і дистанційного навчання ТНТУ. (ID: 3300). 2. http://www.nbu.gov.ua – офіційний сайт Наукової бібліотеки ім. Вернадського

Матеріально-технічне
та/або інформаційне
забезпечення

3. <http://www.lib.com.ua> – офіційний сайт Електронної бібліотеки
4. <http://library.tntu.edu.ua> - офіційний сайт науково-технічної бібліотеки ТНТУ
5. <http://www.library.te.ua> - офіційний сайт обласної універсальної наукової бібліотеки
6. Навчальні матеріали онлайн.

Навчально-методичне забезпечення

1. Психологія управління: методичні рекомендації для підготовки до практичних занять. Для студентів спеціальності 053 «Психологія», усіх спеціальностей факультету економіки та менеджменту / упорядник П. Сівчук. Тернопіль: ТНТУ ім. І. Пулюя. 2023. 26с.
2. Психологія управління: методичні рекомендації для підготовки до самостійної роботи. Для студентів спеціальності 053 «Психологія», усіх спеціальностей факультету економіки та менеджменту / упорядник П. Сівчук. Тернопіль: ТНТУ ім. І. Пулюя. 2023. 35с.

СТРУКТУРА КУРСУ

Лекційний курс	Годин	
	<u>ОФЗО</u>	<u>ЗФЗО</u>
<p>Лекція 1. Тема: Психологія менеджменту як наука Поняття предмета психології менеджменту. Підходи до визначення предмета психології менеджменту. Основні завдання психології менеджменту. Зв'язок завдань і функцій психології управління. Види функцій психології менеджменту. Структура психології менеджменту. Зв'язок структури із завданнями і функціями психології управління. Основні поняття психології управління: соціальне управління, керівник, менеджер, комунікативний потенціал керівника, організація, управлінська кар'єра, мотиваційна сфера керівника, стиль керівництва, управлінська діяльність, ділове спілкування, людський чинник та ін. Психологія менеджменту як галузь психологічної науки. Міждисциплінарні зв'язки психології менеджменту. Основні методологічні принципи і методи психології управління.</p>	2	1
<p>Лекція 2. Тема: : Історія і сучасний стан психології менеджменту Зародження і розвиток ідей психології управління в лоні філософії. Зародження і розвиток зарубіжної психології управління. Зародження і розвиток вітчизняної психології управління. Розвиток сучасної вітчизняної психології управління на основі нової соціально-економічної парадигми, суверенності і незалежності України.</p>	2	1
<p>Лекція 3. Тема: Психологія управлінської діяльності. Психологічна структура управлінської діяльності. Морально-психологічні засади управлінської діяльності. Психологія професіоналізму управлінської діяльності. Соціокультурний і етнопсихологічний контексти управлінської діяльності. Функції управління.</p>	2	1
<p>Лекція 4. Тема: Психологічний зміст і особливості реалізації функцій управління Класифікація функцій управління. Психологічні аспекти мотивації. Теорії мотивування індивідів в організації. Психологічні особливості функції планування. Сутність і особливості прийняття управлінських рішень. Організація як психологічна функція. Особливості застосування мотивації як важливої функції управління. Місце та значення контрольної функції в управлінні.</p>	2	1

<p>Лекція 5. Тема: : Психологія особистості та організації в управлінні Індивід, індивідуальність, особистість в управлінні Теорії особистості та їх використання в управлінській практиці: Психоаналіз, Поведінкова школа (біхевіоризм), Еріх Фром, Карен Хорні. Структура особистості. Індивідуально-психологічні і психофізіологічні властивості особистості та їх урахування в системі управління. Типологія особистості. Соціальна позиція та роль особистості в організації. Рівень домагань особистості та їх значення в управлінських відносинах. Соціальні норми як регулятори поведінки особистості.</p>	2	
<p>Лекція 6. Тема: : Колектив як об'єкт управління Соціально-психологічне поняття спільності й групи. Види та класифікація груп. Групова диференціація. Статус, соціальні ролі, групові норми і цінності. Поняття і структура трудового колективу. Стадії розвитку колективу. Лідерство у групах і колективах. Проблема розвитку і динаміка групи. Критерій стабільності трудового колективу. Управління соціально-психологічним кліматом організації. Методи вивчення груп і колективів</p>	2	
<p>Лекція 7. Тема: Управлінське спілкування Спілкування як соціально-психологічний феномен. Сутність управлінського спілкування, його компоненти і різновиди. Функції управлінського спілкування. Характеристика факторів, що перешкоджають здійсненню ефективних комунікацій. Поняття маніпуляція в управлінні та види маніпуляції.</p>	2	1
<p>Лекція 8. Тема: Керівництво і лідерство Організаційна структура управління. Керівник (лідер) як об'єкт психологічного дослідження. Загальні поняття лідерства. Лідерство і керівництво. Формальні та неформальні відносини в групі. Стилї керівництва і лідерства. Статевий-гендерний аспект проблеми лідерства в управлінні.</p>	2	1
<p>Лекція 9. Тема: Теорії лідерства в західній психології управління Основні теорії лідерства в західній психології: теорія «рис лідерства» і теорія функцій; ситуаційна теорія лідерства Ф. Фіблера; розвиток «ситуаційної теорії» П. Херсі, її основні положення; кількісна оцінка стилю керівництва К. Вернера; одновимірний і двовимірний описи стилів керівництва.</p>	2	
<p>Лекція 10. Тема: Менеджер в системі управлінських відносин Організаційна діяльність менеджера в системі управління. Структура організаційних здібностей менеджера. Емоційно-вольовий вплив менеджера на підлеглих. Управлінські ролі керівників. Психологічні особливості стилів керівництва. Психологічні типи керівників.</p>	2	1

<p>Лекція 11. Тема: Соціальні та психологічні аспекти керівництва Кадри управління, класифікація та характеристика; функції та структура діяльності керівника; критерії та показники ефективності управління. Роль оцінювання працівників в процесі управління; соціально-психологічні завдання оцінювання; оцінювання за головними характеристиками діяльності.</p>	2	
<p>Лекція 12. Тема: Психологія впливу керівника на підлеглих Влада як психологічне явище. Авторитет – суб'єктивний компонент управління. Психологічна влада керівника. Соціальний статус керівника, формування іміджу керівника. Псевдоавторитети, їх види і причини виникнення</p>	2	1
<p>Лекція 13. Тема: : Феномен управлінського потенціалу керівника Індивідуально-психологічні особливості менеджера. Інтелект та креативність керівника. Професійні здібності менеджера. Проблема здатності до творчості. Професіоналізм і компетентність менеджера як основа успішності його професійної діяльності</p>	2	
<p>Лекція 14. Тема: Здоров'я керівника як фактор ефективності його діяльності Психічне здоров'я як фактор ефективної діяльності керівника. Стрес і ризик в діяльності керівника, їх вплив на працездатність. Самоменеджмент психічного здоров'я. Соціально-психологічний клімат як фактор здоров'я керівника.</p>	2	1
<p>Лекція 15. Тема: Психологія управління конфліктними ситуаціями в організації. Поняття конфлікту в психології управління. Сутність психологічних механізмів конфліктів. Підходи до класифікації конфліктів в управлінні. Види конфліктів в організації. Основні джерела виникнення конфліктів в управлінні. Причини виникнення конфліктів, пов'язаних із психологічними особливостями учасників управлінського процесу. Форми перебігу конфлікту в організації. Форми поведінки учасників управлінського процесу в ситуації конфлікту. Типи поведінки людини в конфлікті (метод Томаса-Кілмена). Принципи та методи подолання конфліктів в управлінні. Роль керівника у вирішенні конфліктів.</p>	4	1
	РАЗОМ:	32 10

Тема 1. Психологія менеджменту як наука	2	2
Тема 2. Історія і сучасний стан психології менеджменту	2	-
Тема 3. Психологія управлінської діяльності	2	2
Тема 4. Психологічний зміст і особливості функцій управління	2	-
Тема 5. Психологія особистості та організації в управлінні	2	-
Тема 6. Колектив як об'єкт управління	2	-
Тема 7. Управлінське спілкування	2	-
Тема 8. Лідерство і керівництво в організації	2	2
Тема 9. Теорії лідерства в західній психології управління	2	-
Тема 10. Менеджер у системі управлінських відносин	2	2
Тема 11. Соціальні та психологічні аспекти керівництва	2	-
Тема 12. Психологія впливу керівника на підлеглих	2	-
Тема 13. Феномен управлінського потенціалу керівника	2	-
Тема 14. Здоров'я керівника як фактор ефективності його діяльності	2	-
Тема 15. Психологія управління конфліктними ситуаціями в організації	4	-
	РАЗОМ:	32 8

ІНШІ ВИДИ РОБІТ

Теми, короткий зміст

Самостійна робота:

Опрацювання окремих розділів програми, які не виносяться на практичні заняття заняття:

- методи сучасної психології управління, та їх використання в управлінській практиці;
  - особистість в організації;
  - психологічні аспекти управлінських рішень
  - психологія управління конфліктами
  - психологічне забезпечення успішного впровадження організаційних нововведень
  - імідж керівника та організації
  - психологія особистості керівника
  - психологія стресу у діяльності керівника
  - психологія управління людськими ресурсами
  - організаційна поведінка
  - психогігієна в управлінні
  - соціальні позиції та ролі працівників в організації
- мотивація діяльності працівників як фактор успішності управління

Інформаційні джерела для вивчення курсу

Рекомендована література

Базова

1. Бакаленко О.А. Психологія управління: навч. посібник. Харків. ХНУРЕ. 2020. 120с.
2. Бочелюк В.Й., Пучина О.В. Організаційна психологія на підприємстві. В.: ЦНЛ. 2019. 272с.
3. Власова О. Г., Никоненко Ю.В. Соціальна психологія організацій та управління. В.: ЦНЛ. 2019. 392с.
4. Гура О.І., Гура Т.Є. Психологія управління соціальною організацією. К.: Вид. Гельветина. 2019. 212с.
5. Кісіль З.Р., Швець Д.В. Психологія управління: Навчальний посібник. К.: Університетська книга. 2022. 648с.
6. Мальська М.П., Мандюк М.Л., Занько Ю.С. Корпоративне управління. Теорія та практика. Підручник. К.: ЦНЛ. 2019. 360с.
7. Орбан-Лембрик Л.Е. Психологія професійної комунікації. К.: Книга-XXI. 2021. 528с.
8. Ходаковський Є.І., Богоявленська Ю.В., Грабар Т.П. Психологія управління. Підручник. К.: ЦНЛ. 2023. 684с.

Допоміжна

1. Роберт Чалдіні. Психологія впливу. Вид.-во Книжковий клуб «Клуб сімейного дозвілля». 2022. 608с.
2. Мілютіна К.Л. Трофімов А.Ю. Психологія сучасного бізнесу. Навч. посібник. 2020. 168с.
3. Чернявська Т.П. Актуальна психологія менеджменту: методич. рекомен. до курсу для магістрів /Т.П.Чернявська. Одеса: Одес. нац. ун-т імені І.І.Мечникова. 2022. 32с.
4. Чорна І.М., Приступа А.М. Профдіагностика профвідповідності працівників торгових мереж HR-менеджером. «Світ наукових досліджень» : збірник матеріалів Міжнародної мультидисциплінарної наук. конф. м. Ополе, Польща (Wyższa Szkoła Zarządzania i Administracji w Opolu), 14 грудня 2023. Випуск 25, С.148-151
URL:<http://www.economy-confer.com.ua/full-article/5102/>
5. Чорна І. М., Приступа А. М. Психологічні засоби профдіагностики професійно важливих якостей працівників. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Психологія. Ужгород, 2024. №4. С.16-20.
DOI <https://doi.org/10.32782/psy-visnyk/2024.4.3>
ULR:<http://psy-visnyk.uzhnu.uz.ua/index.php/psy/issue/view/18>

Політики курсу

Політика контролю	Використовуються такі засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання: поточне опитування; тестування; виконання індивідуальних завдань та презентацій; оцінювання результатів виконаних самостійних робіт; бесіди та обговорення проблемних питань; дискусії; індивідуальні консультації; екзамен. Можливий ректорський контроль.
Політика щодо консультування	Консультації при вивченні дисципліни проводяться згідно затвердженого на кафедрі . Консультування передбачено як очно ,так і з використанням ресурсів електронного навчального курсу у середовищі електронного навчання університету.
Політика щодо перескладання	Студент має право на повторне складання модульного контролю з метою підвищення рейтингу протягом тижня після складання модульного контролю за графіком. Перескладання екзамену відбувається в терміни, визначені графіком освітнього процесу. Здобувач ВО має право на зарахування результатів навчання здобутих у неформальній чи інформальній освіті.
Політика щодо академічної доброчесності	При складанні усіх видів контролю у середовищі електронного навчання завжди активується система розпізнавання особи, що складає контроль. Усі практичні роботи у ЕНК перевіряються вбудованою системою Антиплагіат. При складанні усіх форм контролю забороняється списування, у тому числі з використанням сучасних інформаційних технологій.
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим компонентом освітнього процесу. За наявності поважних причин (наприклад, хвороба, особливі потреби, відрядження, сімейні обставини, участь у програмах академічної мобільності тощо) навчання може здійснюватися за індивідуальним графіком, погодженим з деканом факультету.

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

Розподіл балів, які отримують студенти за курс

Модуль 1					Модуль 2					Підсумковий контроль		Разом з дисципліни
Аудиторна та самостійна робота					Аудиторна та самостійна робота					Теоретичний курс	Практичне завдання	100
Теоретичний курс (тестування)	Практична робота		Самостійна робота		Теоретичний курс (тестування)	Практична робота		Самостійна робота				
15	16		4		15	21		4		10	15	
№ лекції	Види робіт	К-ть балів	Види робіт	К-ть балів	№ лекції	Види робіт	К-ть балів	Види робіт	К-ть балів			
Тема 1	Практичне заняття №1	2			Тема 9	Практичне заняття №9	3					
Тема 2	Практичне заняття №2	2			Тема 10	Практичне заняття №10	3					
Тема 3	Практичне заняття №3	2			Тема 11	Практичне заняття №11	3					
Тема 4	Практичне заняття №4	2			Тема 12	Практичне заняття №12	3					
Тема 5	Практичне заняття №5	2			Тема 13	Практичне заняття №13	3					
Тема 6	Практичне заняття №6	2			Тема 14	Практичне заняття №14	3					
Тема 7	Практичне заняття №7	2			Тема 15	Практичне заняття №15	3	Контрольні запитання, реферати	4			
Тема 8	Практичне заняття №8	2	Контрольні запитання, реферати	4								

Розподіл оцінок

Сума балів за навчальну діяльність	Шкала ECTS	Оцінка за національною шкалою, екзамен
90-100	A	Відмінно
82-89	B	Добре
75-81	C	Добре
67-74	D	Задовільно
60-66	E	Задовільно
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання
1-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Затверджено рішенням кафедри ПС, протокол №1 від «29» серпня 2025 року.

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньої програми канд. психол. наук, доцент кафедри ПС

Ірина ПЕРІГ